

Årlig tillsynsrapport för verkstadsbranschen

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Årlig tillsynsrapport för verkstadsbranschen

Januari - december 2012

En rapport från miljöförvaltningen

Anna Vestman

Årlig tillsynsrapport för verkstadsbranschen

Januari 2013

INNEHÅLL

1	Beskrivning av branschen	3
2	Tillsynsarbetet inom branschen	4
2.1	Större förändringar inom verkstadsbranschen	4
3	Miljöarbetet inom branschen	6
3.1	Egenkontroll	6
3.2	Kemikalier	6
3.2.1	Förbättringar inom kemikalieområdet	7
3.3	Tillsynens positiva påverkan på företagen	7
3.4	Indikatorer för tillståndet i branschen.....	8
4	Bilaga 1	9

1 BESKRIVNING AV BRANSCHEN

Branschen omfattar såväl stora mekaniska verkstäder, små smyckesverkstäder som bilverkstäder och olika former av lackerare. Det finns fem tillståndspliktiga (B) anläggningar (tillstånd ger av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation) och 22 stycken anläggningar som kräver anmälan (C) inom Stockholms stad. I vårt tillsynsregister Ecos finns ytterligare drygt 300 anläggningar (små verkstäder), fortsättningsvis benämnda U-verksamheter, registrerade. Det är företag som inte omfattas av miljöbalkens krav på tillstånd eller anmälan.

Branschens miljöpåverkan

Vissa av verksamheterna släpper ut processavloppsvatten som kan innehålla metaller, oljor och andra ämnen som kan påverka slamkvalitén i reningsverken.

Lösningsmedel används av många inom branschen. Det är främst billackerare men det finns även de som lackerar möbler eller utför andra typer av ytbehandlingar av metall. Utsläpp av lösningsmedel kan ge problem med lukt. På global nivå bidrar utsläppen av lösningsmedel till bildningen av marknära ozon och växthusgaser. Inom billackeringen är färgerna numera vattenbaserade men vissa s.k. klarlacker innehåller hög andel lösningsmedel.

Uppvärmning av industrilokaler är generellt sett en stor del av ett företags energiförbrukning men det finns även några verksamheter inom branschen som har mycket energikrävande processer.

2 TILLSYNSARBETET INOM BRANSCHEN

Eftersom det är vitt skilda typer av företag inom verkstadsbranschen så varierar tillsynsbehovet. Generellt är dock tillsynen inriktad på förebyggande verksamhet såsom granskning av kemikalie- och avfallshantering och verksamheterna besöks regelbundet. Stora verksamheter som exempelvis Sandvik, System 3R och Nobel Biocare besöks varje år. Förutom detta så ingår i den årliga tillsynen följande aktiviteter:

- Granskning av miljörapporter
- Inspektioner i samband med periodisk besiktning
- Inspektioner i samband med anmälningar om förändringar
- Handläggning av anmälningsärenden
- Kommunikation kring mindre förändringar som inte kräver anmälan
- Hantering av klagomål på störningar
- Tillsynsvägledning framförallt rörande tolkning av föreskrifter
- Åtalsanmälningar och förelägganden

Medelstora verksamheter, t.ex. Combi-Lack, Bodycote Värmebehandling och de större bilverkstäderna, besöks vartannat till vart tredje år. Hit hör 40 stycken U-anläggningar som vi bedömt kräver mer tillsyn än de övriga inom klassen U. De omfattas därför av fast årlig avgift. Några av företagen inom kategorin medelstora verksamheter lämnar in årliga rapporter över avfallshantering och förbrukning av bl.a. lösningsmedel. Ytterligare 10 anläggningar betalar fast årlig avgift inom denna bransch men avgiften är reducerad eftersom företagets huvudverksamhet är en annan, exempelvis kan företagen betala fast årlig avgift för tvätt av fordon. Totalt sett betalar 77 verksamheter (B-, C- och U-anläggningar) fast årlig avgift för någon typ av process som hör till verkstadsbranschen.

Majoriteten av objekten inom verkstadsbranschen är små verkstäder, främst bilverkstäder. Det är konjunktürkänsliga företag som ofta byter ägare. Miljöförvaltningen har som ambition att besöka dem vart femte år och sedan ett antal år tillbaka drivs denna tillsyn i projektform där målsättningen är att 80-100 små verkstäder ska inspekteras varje år. Tillsynen på dessa verksamheter redovisas i en separat rapport.

Den här rapporten omfattar verksamheter som fått minst ett tillsynsbesök under året, se tabellen i bilaga 1. Tillsyn under året har även träffat många andra verksamheter, exempelvis i form av förelägganden, granskningar av inkomna handlingar och telefonsamtal.

2.1 Större förändringar inom verkstadsbranschen

Här nedan redovisas exempel på förändringar under 2012 som skett hos de större verksamheterna inom verkstadsbranschen:

Årlig tillsynsrapport för verkstadsbranschen

Tillsynsarbetet inom branschen

- Miljöförvaltningen fick i början av året veta att P & M Romator, (anmälningspliktig mekanisk verkstad) flyttat produktionen från kommunen.
- Fronnå & Klarby Lack samt Kindwalls i Bredäng gick i konkurs.
- Dentatus har påbörjat processen med att söka nytt tillstånd pga. flytt av verksamheten till nya lokaler inom kommunen.

3 MILJÖARBETET INOM BRANSCHEN

3.1 Egenkontroll

I tabellen i bilaga 1 listas de 26 företag som har fått minst ett tillsynsbesök under perioden januari-december 2012. Dessa inspektioner har varit planerade. Fem företag lämnar in miljörapport och nio företag lämnar årsrapport. Syftet med miljö- och årsrapport är att tillsynsmyndigheten fortlöpande ska få in de uppgifter som behövs för att kunna bedriva en effektiv kontroll över verksamheternas miljöpåverkan. Rapporterna innehåller t.ex. uppgift om mängd och typ av avfall som körts bort och en uppräknning av de eventuella incidenter som skett under året. Genom att incidenterna sammanställs kan miljöförvaltningen tydligare se om orsaken har berott på brister i någon del av egenkontrollen. Företagen får en skriftlig eller muntlig återkoppling på det som redovisats i rapporten. Några företag, två st, har även genomgått periodisk besiktning under 2012, miljöförvaltningen deltog också i dessa. Vid besiktningen på Sandvik genomfördes bl.a. stoftmätningar som visade att riktvärdet för stoftutsläpp via ett filter kraftigt överskreds. Sandvik vidtog genast åtgärder och kommer att genomföra uppföljande mätningar.

Under 2011 påbörjades en stor sanering av föroreningar ute på Beckholmen. Arbetet beräknas vara klart under början av 2013. Med anledningen av detta har en miljögrupp, bestående av bland annat aktörer inom verksamheterna på Beckholmen och Nya Djurgårdsvarvet, arbetat med att ta fram direktiv för gemensamma riktlinjer för miljöfrågor. Riktlinjerna grundar sig bland annat på behovet att minska belastningen på en känslig miljö. Arbetet resulterade i att en miljöhandbok togs fram som presenterades vid ett seminarium ute på Beckholmen under hösten 2012. Miljöförvaltningen deltog i det seminariet. Det är mycket glädjande att initiativet till miljögruppen togs av de direkt berörda parterna. Förutsättningen är därmed större att arbetet lever vidare.

I tabellen framgår att verksamheterna har en godtagbar egenkontroll. Egenkontrollen är företagets egna verktyg för att fortlöpande kontrollera och utvärdera de risker för miljön och människors hälsa som deras verksamhet kan ge upphov till. Ett sätt att kontrollera att ett företag har en god egenkontroll är att exempelvis granska skriftlig dokumentation av rutiner. Egenkontrollen måste genomsyra hela företagets organisation.

3.2 Kemikalier

Alla tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter som hanterar kemiska produkter ska ha en förteckning över dessa produkter. Syftet med förteckningen är att företaget ska få en säkrare hantering av kemikalierna och bl.a. kunna göra aktiva val genom att byta ut miljö- och hälsofarliga produkter mot sådana som ger en mindre påverkan på miljö och hälsa. De allra flesta tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheterna inom verkstadsbranschen har en godtagbar

Årlig tillsynsrapport för verkstadsbranschen

Miljöarbetet inom branschen

kemikalieförteckning. Även här bedriver förvaltningen ett aktivt arbete med att få företagen att nå målet. Verksamheter som har brister inom det här området kommer att följas upp. Flera företag har gått ett steg längre och redovisar sina kemikalieförteckningar på ämnesnivå. Som exempel kan nämnas Multi Cad och Bosch Rexroth Teknik. Genom att ta reda på vilka ämnen som ingår i de kemiska produkter som används i verksamheten så kan ett än mer effektivt arbete med substitution av kemikalier bedrivas. Målet är att få bort produkter som innehåller s.k. utfasnings - och riskminskningsämnen.

Så kallade U-verksamheter har ingen formell skyldighet att varken ha en skriftlig dokumentation av sin egenkontroll eller en skriftlig förteckning över sina kemiska produkter men det finns exempel på företag, (främst sådana som tidigare klassats som C eller större bilverkstäder), som ändå har en sådan skriftlig dokumentation.

Även under 2012 har miljöförvaltningen deltagit i ett tillsynsprojekt med syfte att öka de miljöfarliga verksamheternas kunskapsnivå om REACH-lagstiftningen. Projektet sker i samverkan med Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen. Tillsynen genomförs av kommuner och länsstyrelser och avslutas under 2013. Två av verkstadsbranschens företag (Sandvik och IMO) besöktes inom projektet under 2012. Liksom vid tidigare inspektioner med fokus på REACH så ställdes en rad frågor för att undersöka hur mycket de känner till om lagstiftningen, hur det påverkar just dem och i slutänden vilka rutiner de har för att leva upp till lagstiftningen. Mer detaljerad information om detta projekt kommer att redovisas i separat rapport.

3.2.1 Förbättringar inom kemikalieområdet

Några av förbättringarna som redovisats för förvaltningen nämns här nedan.

- Under 2012 har Sandvik påbörjat arbetet med att gå över till en annan kemikaliedatabas där det finns möjlighet att få förslag på ersättningsprodukter med mindre påverkan på miljö- och människors hälsa.
- Cromtryck har fortsatt testa att ersätta sexvärt krom, med mindre miljöfarliga kemikalier, i sina processer och hittills har resultaten varit positiva.
- Ett annat sätt att minska sin miljöpåverkan är att förlänga livslängden på sina processkemikalier. System 3R har under 2012 testat UV-rening av skärvätskan. Testen har varit så lovande att företaget budgeterat för att införa tekniken under 2013.

3.3 Tillsynens positiva påverkan på företagen

Det som tydligt märks är att företag som fått ett eller flera tillsynsbesök får en positiv utveckling när det gäller sitt miljöarbete. Verksamheten kommer igång med att ta reda på vilken miljöpåverkan de har och jobbar sedan vidare utifrån det.

Årlig tillsynsrapport för verkstadsbranschen

Miljöarbetet inom branschen

Vid nästa inspektionstillfälle är det oftast färre brister och inspektionen kan genomföras på ett mer effektivt sätt eftersom vi och företagen fått ett mer likartat sätt att diskutera kring miljöfrågorna.

Tillsynen av små verkstäder bedrivs som tidigare nämnts i projektform och redovisas i en separat rapport. Det som dock kort kan nämnas är liksom under föregående års kampanjer noterades att kunskapsnivån höjs påtagligt hos de enskilda verksamheterna efter att de besökts. Under förutsättning att företaget drivs av samma personer så ser kemikalie- och avfallshanteringen betydligt bättre ut vid nästa inspektion som sker fyra till fem år senare. Förutom att vi som tillsynsmyndighet har en kontrollerande funktion så ingår det också i vårt uppdrag att till viss del informera och utbilda företagen. Via den enkät som skickades ut till besökta småverkstäder under 2012 framgick att företagarna upplever att förvaltningens besök hjälpt dem att förstå vad miljöbalken kräver av dem.

3.4 Indikatorer för tillståndet i branschen

Indikator och årsmål

Indikator	Årsmål
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sin energianvändning (objekt med årsavgift)	100 %
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sina transporter (objekt med årsavgift)	100 %

För att försöka mäta nyttan av tillsynen finns s.k. branschindikatorer och samtliga besökta företag som betalar fast årlig avgift uppfyller dessa mål som ställts upp för verkstadsbranschen.

När det gäller energieffektiviseringar är Högdalens Bil & Skadecenter ett av de företag som senaste åren gjort stora insatser för att få ner sin energiförbrukning. Under 2012 har de exempelvis tilläggsisolerat plåtverkstaden i samband med en fasadrenovering. KTH Elektrumlaboratoriet har jobbat med frikyla. Översiktligt beskrivet fungerar det som så att värme från forskningsutrustningen förs via utluften till värmeväxlarna. Det blir sedan till kyla för att få ner temperaturen på utrustningen i renrummet.

Majoriteten av branschens företag kan inte anses vara transportintensiva. De flesta har inte ens egna fordon utan godstransporterna sköts av företagets kunder eller transportfirmor som kunden valt. Miljöbelastningen är därmed en indirekt miljöpåverkan. I de fall som verkstadsföretaget väljer transportör kan miljörelaterade krav ställas vid upphandlingen.

4 BILAGA 1

Sammanställning av branschens tillsyn samt bedömning av egenkontroll och kemikalieförteckning

Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport
Sandvik	B	X		X		X	
System 3r International	C	X		X			
Nobel Biocare AB	C	X		X			X
Belox	B	X			X	X	
IMO	C	X		X			X
Bosch Rexroth Teknik	C	X		X			X
Multicad i Stockholm	B	X		X		X	
Gila Produktion	C	X		X			
Cromtryck	C	X		X			X
Målarvarvet	C	X			X		
Stockholms Reparationsvarv AB	C	X			X		
Dentatus	B	X		X		X	
Objekt	Prövn.nivå	Godtagbar egenkontroll	Ej godtagbar egenkontroll	Godtagbar kemförteckning	Ej godtagbar kemförteckning	Lämnar miljörapport	Lämnar årsrapport

Årlig tillsynsrapport för verkstadsbranschen

Bilaga 1

Hammarby Industrilackering	U	X			X		
KTH Elektrumlaboratoriet	U	X		X			
Vinstaverksta'n	U	X			X		
NHL Snickerier	U	X			X		
Snickman Produktion	U	X			X		
Högdalens Bil & Skadecenter	U	X			X		
SnickeriEtt	U	X			X		
A-S Lastbilsservice	U	X			X		
Bilvårdsspecialisten i Västberga	U	X			X		
NTM/Dalens lastbilsservice	U	X			X		
Hallbergs Plåt Och Lack	U	X			X		
Orazio Bil & Plåt	U	X			X		
Upplands Motor Hammarby	U	X			X		
Din Skadeverkstad i västerort	U	X			X		